Україна між тиском союзників і викликом самозбереження: критичний аналіз заяв Дональда Трампа та геостратегічних ризиків

Віктор БЕДЬ
НДІ стратегічних та політико-правових досліджень
Карпатського університету імені Августина Волошина
м. Ужгород, 13 червня 2025 р.

Вступ

11–12 червня 2025 року в інформаційний простір світової дипломатії прозвучала скандальна заява експрезидента США Дональда Трампа щодо війни Росії проти України. У коментарі для журналістів він заявив:

«Я розчарований Росією. Але я також розчарований Україною. Бо, гадаю, можна було б укласти угоду. А ми втрачаємо п'ять чи шість тисяч людей на тиждень. Здебільшого солдатів. Але також людей, які живуть у містах, бо їх знову вражають ракетами – як би ви жили в будівлі, і якби знали, що ракета має хороший шанс влучити в будівлю ввечері? Мабуть, жахливо так жити».

Така заява викликає гостру реакцію, з огляду на її цинізм, інформаційну дезорієнтацію та фактичне рівняння України з державою-агресором. Трамп натякає на свою готовність обміняти справедливість, міжнародне право та життя мільйонів людей на «угоду» за будь-яку ціну. Водночас у західних ЗМІ вже з’явилася інформація про обговорення у Білому домі ідеї скорочення або припинення військової допомоги Україні, а також «небажаності» ударів ЗСУ по території РФ.

Це ставить Україну та Європу перед новою геополітичною та моральною прірвою.

1. Критичний аналіз: Україна в умовах подвійного тиску

Заяви Дональда Трампа і загальний тренд із боку частини американського політикуму свідчать про глибоку кризу розуміння природи російсько-української війни. Це — не просто конфлікт. Це — новітній геноцид українців. Російські війська знищують українські міста та села, дітей і цивільних громадян, виключно тому, що вони — українці. Це форма етноцентричного шовінізму та расизму — московський фашизм, або рашизм.

У цьому контексті будь-яке дипломатичне «примирення» без військового стримування та покарання агресора означатиме узаконення нового типу світового зла. Це також — пряма загроза міжнародному правопорядку, встановленому після Другої світової війни. Адже система, в якій агресору дозволено силою змінювати кордони, — це вже не система безпеки, а безкарність.

2. Необхідність виходу з війни — як імператив збереження держави

Україна сьогодні наближається до межі національного знекровлення. Якщо війну не буде припинено, країна може зазнати катастрофічного демографічного та економічного колапсу. В умовах коли ресурси вичерпуються, а мобілізаційне навантаження стає критичним, на

перший план виходить питання збереження держави. Але це не може бути капітуляція. Це має бути вихід із війни на умовах, які гарантують збереження суверенітету, незалежності та цілісності держави в межах реально підконтрольної території.

Одним із варіантів має стати формування нового міжнародного безпекового формату, за участі ключових європейських країн і введення миротворчих сил, що можуть розмежувати фронт на лінії припинення вогню.

3. Політико-правова криза: Україна — США — ЄС та дипломатична невдача

У контексті заяв Трампа виявляється глибока політико-правова тріщина у відносинах між Україною та її ключовими союзниками. США, які ще донедавна були головним гарантом підтримки України у війні з Росією, дедалі частіше демонструють непослідовність, втому та фрагментарність стратегії. Ізоляціоністські настрої у республіканському крилі, бажання частини еліт «забути про війну в Україні» та перевести конфлікт у заморожену фазу становлять небезпеку для всього європейського порядку.

З боку Європейського Союзу також спостерігається відчутне зниження темпів солідарної політики. Внутрішні економічні проблеми, праворадикальні настрої та страх перед масштабною війною штовхають окремі держави ЄС до пасивності або подвійної гри.

У цьому контексті українська дипломатія виявилася неготовою запропонувати сильну альтернативну політичну лінію. Україна залишилась заручником розмитих гарантій, ситуативних домовленостей та зовнішньої залежності.

Не менш критичною є ситуація у сфері інформаційної безпеки. Російська Федерація веде потужну кампанію дезінформації, підриву довіри до України серед громадськості країн ЄС та США. Підкупи, релігійно-політичне зомбування, деструктивна діяльність агентів впливу РПЦ, прокремлівських медіа та симпатиків Москви призвели до успіхів РФ навіть у західному інформаційному полі. Недостатня протидія з боку українських спецслужб, відсутність системної аналітики та інфільтрація проросійських кадрів у владні кола перешкоджають повноцінній обороні держави на інформаційному фронті.

4. Можливі сценарії розвитку подій

Сценарій 1. Стратегічне відчуження США за адміністрації Трампа від України

За такого сценарію адміністрація США (за сьогоднішньої президентської влади Дональда Трампа) поступово згортає військово-політичну підтримку України. Офіційний Вашингтон висуває вимоги щодо припинення бойових дій та укладення «угоди» без реальних гарантій безпеки.

За таких умов, можливі наступні негативні наслідки:

- Політична ізоляція України.
- Посилення Росії на переговорах.
- Ризик внутрішньої дестабілізації через втрату віри в перемогу.

Сценарій 2. Європейська стратегічна автономізація

ЄС, усвідомивши загрозу тимчасової втрати партнерства з боку США, активізує зусилля щодо створення нової архітектури колективної безпеки. Зміцнення співпраці з Україною, зростання участі у відновленні та обороні, включно з розгортанням місії стабілізації.

Наслідки:

- Поява нового формату союзництва.
- Можливість деескалації конфлікту через європейське посередництво.
- Часткове компенсаційне перекриття ролі США.

Сценарій 3. Військовий прорив або загострення

Росія активізує наступ, використовуючи політичну слабкість Заходу. Україна мобілізує ресурси, але в умовах обмеженої підтримки змушена відступати або йти на стратегічні компроміси.

Наслідки:

- Посилення військових і людських втрат.
- Можливе перегрупування оборони.
- Втрата частини союзників.

5. Найбільші небезпеки

- Перехід США до нейтралітету або прихованої співпраці з РФ.
- Деморалізація українського суспільства через відчуття зради.
- Геополітична перевага РФ на Близькому Сході, в Азії та Європі.
- Можливість міжнародної ізоляції України при продовженні війни без системної стратегії.
- Посилення впливу проросійських сил в європейських столицях.

6. Прогнози та рекомендації

Рекомендації:

- Переорієнтувати українську дипломатію на активну гру в Брюсселі, Берліні, Парижі, Римі, Варшаві та Лондоні.
- Переосмислення та перепрограмування і перезавантаження української дипломаті у Вашингтоні.
- Вимагати чітких письмових і військових гарантій безпеки та довготривалої підтримки.
- Інвестувати у військово-промисловий комплекс, новітнє озброєння, дрони, стратегічну і балістичну зброю, ШІ, кіберзахист.
- Ініціювати підготовку до відновлення військового ядерного статусу України (у разі провалу гарантій чи прогнозування такого провалу).
- Законодавчо і дієво виключити участь представників прокремлівських структур у владі та безпеці.

Прогнози:

- Якщо Захід не визначиться зі стратегічною підтримкою, Україна опиниться перед вибором: капітуляція, несправедливий мир або самотній бій.
- Найреалістичніший сценарій — часткова автономізація ЄС як союзника і нова формула деескалації за посередництва.

Висновок

Риторика Дональда Трампа несе не лише інформаційну загрозу, але й політичний сигнал. Сьогодні, коли Європа і США дедалі більше розходяться у підходах до війни, Україна повинна діяти самостійно й рішуче. Необхідно переглянути ідеологію зовнішньої політики: не чекати на милість союзників, а формувати альянси, гарантії, виробництво й захист самостійно.

Тільки сильна армія, технологічна перевага, дипломатична ініціатива та національна єдність можуть гарантувати українцям майбутнє.

Список джерел для аналітичного опрацювання:

https://apnews.com/; https://www.reuters.com/; https://www.axios.com/; https://www.politico.com/; https://edition.cnn.com/; https://www.bbc.co.uk/; https://www.dw.com/en/russias-war-in-ukraine/t-60931789; https://www.marketwatch.com/; https://www.theguardian.com/europe; https://www.radiosvoboda.org/; https://zaxid.net/